

Posamezne številke:
Navadne din - 75,
ob nedeljah din 1.-
UREDNISTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 4, I. nadst.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritičje desno. Telefon št. 24. — SHS postnovekovi račun štev. 11.787.
Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Posamezne številke:
Navadne din - 75,
ob nedeljah din 1.-
"Tabor" izhaja vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 15. uri z datumom naslednjega dne ter stanicem mesečno po pošti D 10-, za iznos mesečno D 18-, dostavljen na dom D 11-, na izkušnjo D 10- inserati po dogovoru.
Naročila se pri upravi "Tabora" MARIBOR, Jurčičeva ulica štev. 4.

TABOR

Leto: VII.

Maribor, nedelja 7. novembra 1926.

Številka: 253.

Fašizem bruha žolč!

Novi ukrepi za ohranitev nemogočega režima v Italiji. — Nasilja nad goriškimi Slovenci.

Velike novice prihajajo iz Italije. Fašizem se še enkrat zadijal, še enkrat splej svoj bič, kakor da čuti, da italijanski narod ne bo več dolgo nosil njegovega sramotnega jarma.

Izšle so naredbe, ki jih je Mussolini napovedal. Meje se zapro, noben Italijan ne sme čez, če mu ne dovoli vlada. Na znotraj pa se začne inkvizicija.

Mussolini prevzame tudi notranje ministrište. Vsa proti fašizmu naperjena dejanja se sedijo po vojaškem kazenskem zakonu. Voditelji opozicionalnih listov so odstavljeni. Oficijno je upeljana špijonaža nad onimi, ki niso fašisti.

Smrtna kazna velja za vse atentatorje prekučne in državi nevarne elemente; za tiskovne prestopke so uvedene drakonične kazni.

Razpuščena so vsa društva, ki niso fašistska, vse politične stranke. Prepovedana je sleherna protifašistska propaganda.

It.

Divji bes se je lotil fašistov, pene jim bruha iz ust, nova italijanska »renesansa« po-

staja žalostna tiranija dekadentov. Divje sovraštvo do drugega prepričanja, sama slepa mržnja do svobode navdaja strahovalce Dantevega in Mazzinijevega naroda!

Ali naj se zgodi čudež?

Ali naj ti ljudje, ki s kopiti teptajo svobodo lastnega naroda, spoštujejo pravice narodnih manjšin?

Hunski kopito je udarilo znova po naših rojakih. Z vzklikom »Abasso i schiavi!« so se vrgli na zadnje postojanke goriškega Slovensvenstva; razdejali in opustošili so zbirališča naših društv. Napadli so slovenski Trgovski dom in se roparsko vselili vanj, da naj bo sedež fašista, uničili so razne druge prostore; divjali so kakor Vandali, ki so se vsuli na kulturna selišča.

Ni mogoče, da bi italijanski narod kljub vsem drakonskim ukrepom še dolgo prenašal tiranijo svojih napihnjenih »nacionalistov«, ki skrunijo njegove stare ideale.

Ni mogoče. Morda je že blizu ura obravčuna!

hodki prireditve se stekajo v fond za nabavo rešilnega avtomobila za Mežiško dolino. Ta prireditve bo sigurno prva v Mežiški dolini, kjer bo občinstvu na razpolago tudi okrepčevalnica s točilnico brezalkoholnih piča.

— Stanovanjski zakon sankcijonaliral. Kralj je podpisal novi stanovanjski zakon.

— Konferenca o razdelitvi fonda za podporo brezposelnim se je vrnila na poziv Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v četrtek v Ljubljani. Iz mariborske oblasti sta bila navzoč župan dr. Leskovar in zastopnik vel. župana okr. glavar dr. Majcen. Sklenilo se je, da bo pri uporabi fonda merodajno teritorialno načelno. Fond bo deloma rabil za neposredno podporo brezposelnih, deloma pa se bo z njim pospešala graditev malih in delavskih stanovanj in zavetišč.

— Težave z nemškimi ministri na Češkem. V proračnuskom odboru češko-slovaške skupščine bi imel podati novi pravosodni minister Nemec dr. Mayr-Harding svoj ekspose. Ko je predsednik odbora opazil, da je ekspose sestavljeni v nemškem jeziku, je ministra opozoril na pravilnik, po katerem so dovoljeni ekspose le v češkem jeziku. Nastal je konflikt, ki ga je rešil še ministrski predsednik, ki je konstatiral, da lahko zastopa ministra njegov sekcijski šef. Za to se je o pravosodnem budžetu razpravljalo ob nenavzočnosti ministra.

— Madžari in Jugosloveni. Madžarski zunanjji minister Valko se je na tajni seji parlamentarnega odseka zelo optimistično izrazil o bližnjem med Madžarsko in Jugoslavijo in priznal, da se vodijo pogajanja za arbitražno pogodbo.

— Kmetijski tečaji po deželi. Kmetijska družba bo prirejala tekom letosnje zime 2-3 dnevne kmetijske tečaje pri svojih podružnicah, ki morajo družbi nasproti zagotoviti sledeče pogoje: 1. Zadostno število kmetskih mladeničev in samostojnih kmetovalcev, ki mora znašati najmanj 20 oseb ki se morajo zavezati, da bodo tečaj redno obiskovali; 2. pripraven učni prostor; 3. potrebna prosta prenočišča za dve učni osebi in 4. prost dovoz in odvoz predavateljev na bližnjo železniško postajo. — Podružnice, ki želijo pod temi pogoji prirejati kmetijske tečaje, naj to čimprej naznamo Kmetijski družbi v Ljubljani.

— Lombardiranje obveznic 2 in pol odst. ratne štete pri poštni hranilnici. Nadzorstveni svet poštni hranilnice v Beogradu je sklenil, da smejo poštne hranilnice in nje podružnice od 1. nov. t. I. dalje dajati lombardna posojila na 2 in pol odst. obveznice ratne štete brez vsake omiljite na višino posojila in na zastavitev osebnost (doslej so se smeli navedene obveznice lombardirati samo drž. uslužbenec in v upokojencem, duhovnikom, vojnim invalidom itd. in še to le v omejeni količini t. j. do največ 500 komadov). Za taka lombardna posojila (no Din 200 na vsako obvez-

GROF LUXEMBURG

Kino Apolo

224

Danes

nico) zaračunava poštna hranilnica razven kolikovine po tar. post. 19 zakona o taksah še obresti po 8 odst., ki se plačujejo trimesečno vnaprej in provizijo po 14 odst. Lombardna posojila se dovoljujejo za dobo treh mesecov ter se morajo vsake tri meseci prolongirati, vendar je treba pri vsaki prolongaciji odplačati 10 odst. prejetega posojila. Točnejša pojasnila o teh lombardih daje podružnica poštni hranilnice v Ljubljani.

— V nedeljo imajo v Grčiji volitve. To nedeljo se vrše v Grčiji parlamentarne volitve, ki bodo razčistile položaj v tej nemirni državi. Važno so zlasti radi tega, ker se bo pokazalo, ali je grško ljudstvo za monarhijo ali za republiko.

— Med Francijo in Italijo se je že del časa obstoječa napetost zopet novečala, ker so Italijani ponovno napadli nekatere francoske konzulate. Fašisti ne morejo odpustiti Francozom, da dajejo zaščito demokratskemu življemu.

— Pri volitvah v ameriški kongres je bila sedaj vladajoča republikanska stranka precej poražena.

— Knjige Vodnikove družbe so prišle! Ljudska knjižnica v Mariboru izdaja z današnjim dnem knjige Vodnikove družbe od 15.—17. ure članom, ki so plačali letino g. Alojziju Doležalu ter onim, ki so nakazali denar družbi direktno v Ljubljano. Plačilno potrdilo je prinesli s seboj. Za poštnino je plačati 1 Din. Letina za 1. 1927. znaša 20 Din ter se prosi, da se ta znesek ob prevzemu knjig vplača, ker se s tem prihrani poverjeniku mnogo dela.

— Kavarna «Evropa.» Izredno pesti spored, ki ga izvaja devetčlanski zbor ruskih umetnikov »Strekoza« je ponovno presenetil. Igra, gibanja, toalte in scenerija prvoravnata. Jutri popoldan od 16.—18. ure koncert. 2222

Mariborske vesti

Maribor, 6. novembra

Velike tehnične vaje naših gasilcev

V nedeljo, dne 31. oktobra 1926 do popoldne se je vrnila važna tehnična gasilna vaja na poslopju delavnice drž. žel. v Mariboru. Začetek vaje je bil naznjan potom parne piščalke v delavnicu in sicer ob 9. uri, ki požarnim brambam ni bila znana. Požar je bil zamišljen v glavnem poslopju delavnice od koder naj bi se širil po zapadnih objektih.

Točno ob 9.4 uri je čala parna piščalna alarmski znak za požar s petkratnimi presledki. Prvi napad je bil izvršen od strani delavnitske požarne brambe pod vodstvom načelnika g. Josipa Alta in podnačelnika g. Alfonza Kesslerja. Ob 9.6 uri je dospela delavnitska požarna bramba na prostor požara in ob 9.7 uri so delovale brizgalne. Ob 9.7 uri je bilo gasilno društvo Studenci na prostoru, ob 9.8 uri so delovale njih brizgalne. Ob 9.9 uri je bil prvi gasilni odsek od gasilnega društva Maribor na mestu požara in sicer je delovala mala motorna turbina: I. cev ob 9.16 uri, II. cev ob 9.17 uri in III. cev ob 9.18 uri. Velika turbina je delovala z dvema cevnima vodama z 18 mm nastavkima in to: s prvo cevjo ob 9.18, z drugo cevjo pa ob 9.20 uri. Parna brizgalna je sesala vodo ob 9.27 uri. Univerzalna mehanična lestva je bila pripravljena za napad ob 9.17 uri. Gasilno društvo Pobrežje je dospelo ob 9.18 uri, začetek delovanja ob 9.21 uri. Gasilno društvo Radvanje je dospelo ob 9.22 uri ter začelo delovati ob 9.26 uri. Gasilno društvo Pekre je dospelo

Priprave za novo politično grupacijo

Zbližanje med DS in SDS.

Beograd, 6. nov.

Med Davidovičevimi demokratimi in samostojnimi demokratimi se opaža v zadnjem času precejšnje zbljanje. Začela so se pogajanja za enotno taktiko, pri katerih zastopa samostojne demokrate poslanec Venčeslav Viščer, demokrate pa poslanec dr. Ribač.

Kralj na povratku v Beograd

Niegova udeležba pri Strossmayerjevi slavnosti izključena.

Beograd, 6. nov.

Kralj se bo vrnil danes popoldne iz Topole v Beograd. Sedaj je že povsem sigurno, da se ne bo udeležil proslave Strossmayerja, spomnika v Zagrebu, dasravno so prizadeti krogi v Zagrebu, še do zadnjega trenutka širili vest, da se bo kralj odzval povabilu. Govori se pa, da se bo kralj udeležil koncem prihodnjega tedna lova na fazane v gozdovih grofa Bombelesa v Vinici pri Ormožu.

Celočilna seja radikal-skega kluba

Beograd, 6. nov.

Za prihodnje dni se pripravlja celočilna seja radikal-skega kluba. Pašić namestava zahtevati od kluba, da sprejme nekatere njegove načrte, ki bi mu omogučili povratak na državno krmilo. V slučaju, da bi večina kluba odklonila Pašićeve predloge, bi utegnil priti do definitivnega preloma v stranki.

Madžari odklanjajo splitsko luko?

Izjava poslanca Pekaria za reško pristanišče.

Budimpešta, dne 6. novembra.

Predsednik zunanjopolitičnega odobra v madžarski skupščini, poslanec Pekar je izjavil dopisniku »Nemze deka« da se bo Madžarska, če bo stala pred izbiro Splita ali Reke za svoje pristanišče odločila za Reko in sicer iz sledilečih razlogov: 1. imajo Madžari na Reki že tradicijo, 2. je treba na Reki manj investicij in 3. je tranzit na Reko znatne cenejši od tranzita v Split.

CURICH, Avala, 6. novembra 1926. Izv. Beograd 9.14, Pariz 17.25, London 25.15. New York 518.875, Milan 22.20, Praga 15.375, Dunaj 73.15, Budimpešta 0.00727. Berlin 123.325, Bruselj 72.20, Bukarešta 2.80, Sofija 3.74.

Za prihodnje dni se pripravlja celočilna seja radikal-skega kluba. Pašić namestava zahtevati od kluba, da sprejme nekatere njegove načrte, ki bi mu omogučili povratak na državno krmilo. V slučaju, da bi večina kluba odklonila Pašićeve predloge, bi utegnil priti do definitivnega preloma v stranki.

Predsednik zunanjopolitičnega odobra v madžarski skupščini, poslanec Pekar je izjavil dopisniku »Nemze deka« da se bo Madžarska, če bo stala pred izbiro Splita ali Reke za svoje pristanišče odločila za Reko in sicer iz sledilečih razlogov: 1. imajo Madžari na Reki že tradicijo, 2. je treba na Reki manj investicij in 3. je tranzit na Reko znatne cenejši od tranzita v Split.

CURICH, Avala, 6. novembra 1926. Izv. Beograd 9.14, Pariz 17.25, London 25.15. New York 518.875, Milan 22.20, Praga 15.375, Dunaj 73.15, Budimpešta 0.00727. Berlin 123.325, Bruselj 72.20, Bukarešta 2.80, Sofija 3.74.

Za prihodnje dni se pripravlja celočilna seja radikal-skega kluba. Pašić namestava zahtevati od kluba, da sprejme nekatere njegove načrte, ki bi mu omogučili povratak na državno krmilo. V slučaju, da bi večina kluba odklonila Pašićeve predloge, bi utegnil priti do definitivnega preloma v stranki.

CURICH, Avala, 6. novembra 1926. Izv. Beograd 9.14, Pariz 17.25, London 25.15. New York 518.875, Milan 22.20, Praga 15.375, Dunaj 73.15, Budimpešta 0.00727. Berlin 123.325, Bruselj 72.20, Bukarešta 2.80, Sofija 3.74.

Za prihodnje dni se pripravlja celočilna seja radikal-skega kluba. Pašić namestava zahtevati od kluba, da sprejme nekatere njegove načrte, ki bi mu omogučili povratak na državno krmilo. V slučaju, da bi večina kluba odklonila Pašićeve predloge, bi utegnil priti do definitivnega preloma v stranki.

CURICH, Avala, 6. novembra 1926. Izv. Beograd 9.14, Pariz 17.25, London 25.15. New York 518.875, Milan 22.20, Praga 15.375, Dunaj 73.15, Budimpešta 0.00727. Berlin 123.325, Bruselj 72.20, Bukarešta 2.80, Sofija 3.74.

Za prihodnje dni se pripravlja celočilna seja radikal-skega kluba. Pašić namestava zahtevati od kluba, da sprejme nekatere njegove načrte, ki bi mu omogučili povratak na državno krmilo. V slučaju, da bi večina kluba odklonila Pašićeve predloge, bi utegnil priti do definitivnega preloma v stranki.

CURICH, Avala, 6. novembra 1926. Izv. Beograd 9.14, Pariz 17.25, London 25.15. New York 518.875, Milan 22.20, Praga 15.375, Dunaj 73.15, Budimpešta 0.00727. Berlin 123.325, Bruselj 72.20, Bukarešta 2.80, Sofija 3.74.

Za prihodnje dni se pripravlja celočilna seja radikal-skega kluba. Pašić namestava zahtevati od kluba, da sprejme nekatere njegove načrte, ki bi mu omogučili povratak na državno krmilo. V slučaju, da bi večina kluba odklonila Paš

Ob 9.26 ur, začetek delovanja ob 9.30 uri. Gasilno društvo Zerkovec je dospele ob 9.29 ur, začetek delovanja ob 9.34 ur. To društvo je imelo najdaljšo pot do delavnice. — Sodelovala so sledenca gasilna društva: Delaynica 38 mož, Studenci 30 mož, Maribor 35 mož, Pobrežje 12 mož, Radvanje 9 mož, Pekre 9 mož, Zerkovce 13 mož, skupaj 146 mož.

Po končani vaji so se podala posamezna društva na dr. Krekovo cesto v Studencih (pred glavnim vhodom delaynice), kjer je pregledal župni odbor, t. j. župni načelnik, podnačelnik, tajnik in odbornik gosp. Žunko vsa gori imenovana društva in njih gasilne pripomočke ter vzel naznanje raport vsakega posameznega društva. Ob prilikah oddaje rapporta od strani načelnika požarne žrambe mesta Maribor g. Ivana Vollerja, je župni načelnik izrazil priznanje brezhibnemu in disciplinskemu delovanju mariborskog društva.

Navesti je še treba, da so se udeležili te vaje sledenči gg. delegatje: tovariš načelnik Karol Podgrški in tovariš podnačelnik Josip Pavalec, oba iz Slov. Bi-

strice. Načelnik delaynške požarne žrambe g. Josip Alt, ki je imel vodstvo celokupnih žramb, se je najiskrenje zahvalil vsem društvom za sodelovanje; tovariš župni načelnik gosp. Kukovic je opozoril navzoča društva, da je bila ta tehnična vaja važnega pomena za resne slučaje in je apejiral na gasilce, naj še nadalje tako požrtvovano delujejo v dobrobit prebivalstva. V istem smislu je apejiral tajnik mariborske župe tov. Alojz Kaloh ter izrazil željo, da bi se še večkrat vrstile take važne tehnične vaje. Ob tej priliki se je tudi sklenilo, da se v slučaju požara delaynških objektov razdeli del delaynških gasilcev pri vhoodih za določenje oz. odkazanje vodnih priklopov na hidrantih in različnih vodovodih.

Zanimivim vajam je prisostvovalo več sto ljudi iz Studencev in Maribora.

m Dinarski dan priredi Jugoslovenska Matica v Mariboru ob prilikah šestletnice Rapačja v dneh 13., 14. in 15. tm. V znak protesta proti barbarizmu fašizma in v obrambo naših zaslužnjencih bratov, naj se ob tej priliki noben Slovenc ne odtegne svoji narodni dolžnosti. Vsak naj daruje vsaj 1 dinar, s tem bo našim bratom veliko pomagano. Kolikor zavednih Slovencev v Mariboru, toliko dinarjev moramo položiti na oltar neodrešene domovine. Pokažimo z dejanji, da se nismo odpovedali našemu Primorju.

m Ožji odbor Jugoslovenske Matice v Mariboru ima v pondeljek, dne 8. tm. ob 18. uri in pol odborovo sejo v drušvenih prostorih, Slovenska ulica 2. I. — Ker je seja važna, naj nihče ne manjka.

m Umetnostna razstava v kazinski dvorani. Umetnostna razstava se otvorila v nedeljo, dne 7. nov. 1926 ob 11. uri dopolne. Lahko je mogoče, da niso še vse vsled zakasnitve prejeli vabila, zato prosimo tem potom vse ljubitelje upodabljajoče umetnosti, da se otvorite tudi brez vabila udeležijo.

m Dljaška kuhinja je imela obč. zbor, na katerem se je ugotovilo, da je razdelila v preteklem šolskem letu 13.527 oboedov in 6527 večerij, kar priča o njenem velikem pomenu za dijaštvom. Dodatki so lani krili izdatke. V novem šolskem letu pa je potreba še večja, ker je

več novih priglašencev, zato naj se občinstvo ob vsaki priliki spominja te važne ustanove. V odboru so ostali še nadalje dosedanjii odborniki s predsednikom g. dr. R. Pipušem.

m Glasbena Matica. Moški zbor ima v nedeljo dne 7. tm. ob 11. uru zelo važen sestanek v drušvenih prostorih.

m Uhajanje plina. Od ravnateljstva

Mestne plinarne smo prejeli: V Vetrinjski ulici je počila pred nekaj dnevi plinska cev glavnega plinovoda, kar je povzročilo uhajanje plina po zemeljskih plasti pod tlakom te ulice v večjo razdaljo. Radi neprodornega novega tlaka, se je razširil plin tudi skozi staro zidovje srednjega dela hiše št. 5 in odtam naprej po zidnih odprtinah v 2 sobi 1. nadstropja. Stanovalcem teh sob je postal radi tega slabo in so se morali na odredbo mestnega fizikata začasno izseliti. Mestna plinarna je takoj ukrenila vse potrebno, da se nadaljnje uhajanje plina ne prepreči in je cev na enem delu ul. že popravljena, medtem ko so nadalne preiskave in popravila plinovoda še v izvršitvi.

m Predavanje na Ljudski univerzi. V pondeljek, dne 8. t. m. predava B. Borčko o psihologiji revolucije. Zejeti je, da bi obiskovalci prihajali točneje ko došlej.

m Zadruga steklarjev javlja, da je v nedeljo 7. t. m. ob 10. uru dop. v gostilni Košič, vpisovanje za oprostitev učencev. Obenem vabi vse mojstre k sestanku.

m Proračuni mestne občine mariborske. Po § 69. obč. reda se javno razglaša, da so proračuni mestne občine mariborske in sicer: mest. zaklada, zaklada meščanske imovine, mestnega vodovoda dogotovljeni in da so 14 dni t. j. od 3. do všeči 16. tm. občanom v mestnem knjigovodstvu na vpogled. O morebitnih ugovorih zoper sestavo proračunov bo sklenil občinski svet.

m Češki tečaj JČ. lige. Kakor lansko leto, priredi mariborska JČ Liga tudi letos tečaj češkega jezika, ki ga bo vodila učiteljica mariborske dopolnilne češke šole ga Š v e c o v a. Priglase sprejema predsednik Češkega kluba, g. B u r e š, urar v Vetrinjski ulici. Opozorjam na to priložnost zlasti Sokole in srednješolsko mladino, ki se bo gotovo z isto vmeno oprijela učenja, kakor ljudjanska, kjer se je upisalo nad 300

m Dramatično društvo v Mariboru ima svoj redni občni zbor dne 12. t. m. v Narodnem domu in ne 17. t. m. kakor smo pomotoma javili v predzadnji številki našega lista.

m Društvo jugoslovenskih akademikov v Mariboru priredi dne 5. jan. 1927 svoj VII. akademski ples pod pokroviteljstvom soproge g. velikega župana ge dr. Pirkmajerjeve. Ker je čisti dobiček namenjen za podpore revnim članom društva, prosimo vsa druga društva, naj se na to ozirajo in naj za ta dan opuste svoje prireditve.

m Pevsko društvo »Jadran« nam poroča, da se radi vsakdanjih prireditve v dvorani pri g. Kosiču, vrše plesne vaje za »Jadranaše« v restavraciji »Kosovo« in sicer vsak pondeljek in četrtek ob 20. uru. Prva vaja se začne v pondeljek 8. t. m.

m Martinov večer »Jadrana«. Pevsko društvo »Jadran« priredi v soboto, 6. novembra »Martinov večer« v restavraciji »Union« (g. Valjak). Začetek ob 20. uru, svira godba »Drave«. Društvo »Jadran« prireja v zimski sezoni večkrat enake večere. Občinstvo je s takimi prireditvami jako zadovoljno, ker se res naužije zabave. Stara navada je, da mora Martina vsakdo več ali manj zaliti s črnino ali z belim. Zato je vstop prost. Upamo, da nas bo slavno občinstvo tudi tokrat v obilnem številu obiskalo. — Odbor.

m Cercle français. Francoski krožek v Mariboru bo odslej prirejal dvakrat na mesec, in sicer vsako prvo in tretjo soboto od 5. do 7. ure zvečer, v svoji čitalnici na drž. gimnaziji konverzacijske sestanke, ki naj nudijo članom priliko, da slišijo prosti neprisiljeni francoški razgovor in se sami v njem vadijo. Prvi sestanek bo v soboto, dne 6. novembra; naj pridevsi, ki se žele izpopolniti v praktični rabi francoščine. Prispevek je 20 Din mesečno.

m Mladinsko izobraževalno društvo »Pratstvo« priredi v nedeljo 7. nov. t. l. ob 20. uru družabni večer v restavraciji Hinka Kosiča, Vetrinjska ulica 8. Svira tamburaški zbor. Vstopnina se ne bo pobrala. Za obilen obisk se priporoča — odbor.

m Najboljše čevlje KARO dobite: Maribor, Koroška cesta 19 in od 1. oktobra tudi Aleksandrova c. 23 v trgovini Sl. Černetič.

m Švedski pisalni stroj »Halda« je povsod priljubljen radi lahkega in rahlega udarca tipk in mirnega in brezsilnega teka. Generalno zastorstvo za vso Jugoslavijo Ant. Rud. Legat in Co., Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100. — Zahajte brezplačno in brezobvezno

razkazovanje švedskega pisalnega stroja »Halda«. Krajevni zastopniki se iščajo. 2349

m V restavraciji »Vetrinjski dvor« v nedeljo 7. t. m. velika pojedina puravov. Salenski zimski vrt otvoren. Družinska zabava s koncertom. Za obilen obisk se priporoča 2351

HINKO KOSIČ.

m Halo! — Počakaj malo! — Halo! V nedeljo 7. novembra tecimo na Tržaško cesto v gostilno »Pri veselom kmettu« (prej Kliček) na pojedino krvavih kašnatih in mesenih klobas ter domačih krofov. Prvovrstna vinska kapljica, novo vino itd. — Za obilen obisk se priporočata BETI in ZOLNAR. — Koncert Trio Kuka!!! 2330

m Kam gremo, na dobro vinsko kapljico? V »Vinški hram« v Vetrinjsko ulico, kjer se toči z današnjim dnem sortiran modri burgundec iz graščine Ponigrac. Večkrat na razpolago divjačina (kar kor) zajci, fazani itd.) Prvovrstna kuhinja. Izborna postrežba. 2342

m Čevlje po znižani ceni, ročno delo, najboljše kvalitete in popravila pri R. MONJACU, Jurčičeva ul. 9. 2226.

m ITO[®] krema za zobe - najboljša

sokolstvo

o Članice — sestre! Vsestransko nam uspeva hoja po začrtani poti naše telesne vzgoje. Želji starejših bratov po ohranitvi telesnih moči, ki se je v odlični meri uresničila, je sledila enaka želja iz vrst članic. Osnoval se je nov telovadni oddelek, v katerega imajo pristop vse članice bivše telovadke in sokolske delavke ter vse sestre nad 26. letom. Oddelek, ki ima svoje telovadne ure ob pondeljkih od 7—8 ure v telovadnici na Zrinjskem trgu, bo vodila s. Žemliččeva. Na dober uspeh, sokolski Zdravo!

o Skijaški odsek se je po vzoru čeških sokolskih društev osnoval tudi v našem društvu. Klic moderne telesne vzgoje, ki nas je povedel v poletju na prosto, na zrak, na letno telovadišče, nas kliče sedaj v zimsko naravo. Prvi sestanek vseh onih, ki čutijo veselje do te panoge, se vrši v pondeljek, 8. t. m. ob 6. uru v družbeni sobi v Narodnem domu. Vabljeni so bratje in sestre vseh telovadnih oddelkov našega društva, ne glede na to, ali imajo potrebno spremo ali ne. S seboj je prinesti le dobro voljo. Zdravo!

Zavarujte si prednosti normaliziranih novih Osram-žarnic: Svetla svetloba, dobra razdelitev svetlobe, ugodna nova oblika hruške, vsakemu svetlobnemu telesu primerna.

Strossmayer

Maribor, 6. novembra.

Jutri se bo odkril v Zagrebu spomenik vladiki Josipu Strossmayerju. Spomenik je dolgo pripravljal, radi njega se je razilo že veliko črnila in spor, ki se je pojabil zadnje dni, nikakor ni prvi. Ali v trenutku, ko se odkriva Meštrovičev spomenik velikemu možu, se mora naša pozornost zopet obrniti k Strossmayerjevi osebnosti, življenju in delu, toliko veličine, gorkote in srčnosti je v nji. Ali je Jugoslovenska akademija, v čije senci bo stal kip, manjši spomenik od Meštrovičeve skulpture? Ali ne more vse to, kar je veliki Strossmayer zapustil potomcem pričati dovolj glasno in za vse čase o njem in njegovem delu? Spomenik je le neznatno odplačilo dolga, ki leži na vseh nadaljnji generacijah, ki so prevzele Strossmayerjevo delo. Najsiga je isklesal tako velik umetnik kot je Meštrovič, je Strossmayerjev spomenik koncem koncerjev vendarle neznenaten obodus, ki ga lahko pokloni ena generacija za mnoge rodove zaslужnemu velikanu.

Prav radi tega je tako zoprno, če se uganja s spomenikom strankarska igra in ako si izvesten krog ljudi svoji Stross-

mayerjevo osebnost, delo in zapuščino. Razumljivo je, da Strossmayer je in ostane Hrvat, če se govori o Hrvatih in Srbih. Kadar pa se govori o obeh, je Strossmayer oboje v enim. Že v letih, ko je bil jugoslovenski program daleko manj jasen in izdelan, v letih, ko so še živo zvenele besede Palackega o Avstriji, je djakovski škof na nedvoumen način proglašil svoje stališče v srbsko-hrvatskem sporu. Kot dalekoviden človek in iskren rodoljub, ni mogel drugega, kakor da je priznal narodno edinstvo Hrvatov in Srbov. Pogled mu je rad uhajal v bodočnost in je videl, da se bo po uveljavljenju enotnega književnega jezika uveljavljala čisto avtomatično tudi težnja po duševnem zbljanju; počasi bodo nastopale politične potrebe in naposlед se bo morala nujno izkresati skupna politična akcija. V trajnost Avstrije ni veroval, ker je spoznal, da vprašanje Avstrije ni več zgolj srednjeevropski, temveč tudi balkanski problem. Dokler je bil Balkan v turški oblasti, je bilo habsburško cesarstvo s te strani sigurno; kakor hitro pa so nastale samostojne države in se je jela tudi Rusija razvijati v smeri na Balkan, je bilo tako širokopoteznu mislec kot je bil Strossmayer, jasno, da v stalnem temu naraščajoča nacionalna ideja ne bo

trpelja narodne razkosanosti. S Habsburgi si Strossmayer ni bil dober prijatelj; bil je edini škof, ki jim je upal povedati resnico v obraz, kakor je bil edini jugoslov. škof, ki je v Vatikanu nastopil proti dogmi o papeževi nezmotljivosti.

Iz te dalekovidnosti izvirala Strossmayerjevi nazorji o jugoslovenskem vprašanju. Mož, ki je v drugi polovici 19. stoletja ustanovil Jugoslov. akademijo, ni imel starčevičanskih nazorov o samohravstvu, ni bil zarit v ozki krog hrvatske zemlje, temveč je zrl preko Drime v Srbijo, preko Kolpe in Sotle na Slovensko; tokrat, ko se je v Bolgariji čutil pod vplivom Rusije bolj slovanskih ugrofskih elementov, je veroval tudi v Jugoslovenstvo Bolgarov in je videl pred očmi močno narodno enoto, ki bi tudi v širokem svetu kaj pomenila. Ni ga motilo, da ima ta narod tri vere, zato »brat je mio, koje vjere bio«, ni mu kajila pogleda dvojna pisava im trije literarni jeziki; ni se vpraševal, kajda se bo izvedlo državno jedinstvo in kje si bo ta država izposodila ustavní vzorec. Veroval je v to, kar ima naše ljudstvo skupnega, kar ga veže, kar mu daje notranjo moč in določa častno mesto na svetovnem aeropagu. Strossmayer je premestil vzhod in zapad, katolicizem in pravoslavje, habsburško državno idejo in

jugoslovanski nacionalizem, Srbstvo in Hrvatstvo, premestil je vse opreke in podčrtal vse enakosti. Dvigal je v Zagrebu kulturne naprave, ker je hotel, da bi bil v Jugoslovenstvu njegov zapadni del merodajen, zakaj zapadni duh mora biti na vzhod in se spajati z vzhodnim duhom, ne pa narobe. Strossmayerjeva veličina ni v njegovi škofovski palici, temveč v njegovi veliki osebnosti in čudoviti dalekovidnosti.

Matoš je v svojem lepem essayu postavil dobro primera med Strossmayerjem, ki je streljal v jugoslov. Širino in Starčevičem, ki je videl povsod samo Hrvate. Starčevič je sin ličkih brd, kjer domujejo volkovi; zato je, kakor njegova rodna gruda težak, kamenit, mrk in zagrizen vase, medtem ko je Strossmayer sin ravne, široko odprte Slavonije, kjer teko velike reke in se toči bogastvo. zato je šrok, dalekovid, svetoven in neizčeren v duševni rodovitnosti.

Tako je ostalo še dandanašnji; gre za to, kdo ima Širino pogledov, kdo gre preko partikularizma in historičnih ostankov v delovtvo sedanjo krepko zarisanu bodočnost. Reči maramo, da bi bili dames s Strossmayerjem nezadovoljni in mnogi Srbi in mnogi Hrvati, zato pa razumemo, če se piše proti njemu v Beogradu in če se ga potvarja

Kultura in umetnost

Koncert Tržaškega kvarteta

Snoči se je vršil v Götzovi dvorani koncert slovitega tržaškega kvarteta Jan Ković in tov. Radi negotovosti, ki je vladala vse do zadnjih dnevov, je bil odziv občinstva slabši, kot bi bil v drugih razmerah. Tisti pa, ki so bili navzoči, so imeli užitek, kakor redkokdaj.

Kvartet je dal Haydna, Beethovena in Debussya. Že takoj pri prvi točki je prenenetila bravurnost izvajanja, dokaz skoraj suverene moči, s katero obvladajo umetniki svoje krasno doneče instrumente. Buren aplavz je pričal o priznanju občinstva. Aplavz je naraščal od točke do točke in se je izpremenil na koncu v ovacije. Občinstvo jih je takoreč prisililo, da so morali dodati še dve točki.

Slopošna sodba ljubiteljev glasbe je, da se tako izvezban in umetniško globok kvartet le redkokdaj sliši.

Umetniki so pripadniki onega naroda, ki deli dan za dan našemu narodu težke, nezaslužene udarce. Vzlic temu smo pod veliko in sveto sugestijo umetnosti pozabili vse težke žalitve, v svesti si, da bi bilo drugače, če bi vodili usodo narodov umetniki in misleci namesto surovih politikov in oboroženih tiranov. Naše občinstvo je v času, ko se Jugoslovjanom v Italiji začrnuje celo vpriziranje uradno cenzuriranih in dovoljenih iger, počastilo z ovacijami italijanske umetnike in je s tem dokumentiralo svojo kulturno zrelost in sposobnost, da pokaže vse spoštovanje onemu Italijanskemu, ki ga danes žal ni, ki pa bo nekoč zopet omogočilo mirnejše sožitje med Slovanji in Italijani.

Zdela se nam je, da je bila ta politična glosa k poročilu o umetnostnem dogodku neizogibna. Na naši strani se bo skušalo slejkojpre respektirati načelo, da je umetnost mednarodna in večna in da nam je dobrodošel vsakdo, ki nas lahko notranje obogati. Zato smo »Glasbemi Matici« hvaležni, da nam je omogočila snočni umetniški užitek. Zeleli bismo, da bi to spravljivo in občecloveško načelo prodrlo tudi tam, odkoder prihajajo dan za dan vzdih umirajočega naroda ...

B.

Otvoritev umetniške razstave v Mariboru

Jutri se bo v veliki kazinski dvorani otvorila umetniška razstava, ki jo priredijo nekateri ugledni mariborski umetniki. Razstavljenih bo čez 80 del, zastopano po slikarstvu, plastika, in grafiku. Razstavili bodo svoja najnovejša dela umetniki Viktor Cotič, Kos, Pirnat, Mežan in Lože Zagor.

Viktor Cotič je star znanec našega občinstva. Razstavil je skoraj na vseh poslednjih mariborskih razstavah. Njegove slike se odlikujejo po solidni izvedbi, mirni liniji, prijetnih baryah in dobro izbranih motivih. Je pokrajinar, portretist in grafik.

Kos je tudi že ponovno razstavil in je imel uspeh zlasti s svojimi pokrajinskimi motivi.

Pirnat je mlad, mnogo obetajoč kičar iz Meštrovičeve šole. Njegova plā-

stika bo posebno zanimiva, ker kaže umetnikov vedno večji napredok. Ima tudi nekaj grafike, ki priča o tako krepki roki.

Mežan je znan izza zadnje razstave. Je zanimiv zlasti kot pokrajinar.

Lože Zagor bo razstavil nekatere prav zanimive študije.

Razstava bo odprta do 16. t. m. Priporočamo občinstvu, da jo poseča v obilnem številu in da kupuje dela naših domačih umetnikov. Umetnost je ponos slavnega naroda, a kako naj se razvija, če narod ne podpira svojih umetnikov?

Pravi patriotizem se kaže v kulturni požrtvovalnosti, ki je neprimerno dražja od vsakdanjih politično-rodoljubarskih fraz.

B.

Lože Zagor bo razstavil nekatere prav zanimive študije.

Razstava bo odprta do 16. t. m. Priporočamo občinstvu, da jo poseča v obilnem številu in da kupuje dela naših domačih umetnikov. Umetnost je ponos slavnega naroda, a kako naj se razvija, če narod ne podpira svojih umetnikov?

Pravi patriotizem se kaže v kulturni požrtvovalnosti, ki je neprimerno dražja od vsakdanjih politično-rodoljubarskih fraz.

Leoncavallo: Pagliacci in Mozart: Bastien in Bastienne

S tem popularnima deloma, ki se proizvajata v letosnjem sezoni prvič na našem odru, se je otvorila opera sezona, katero bo vodil spet g. dirigent Mitrović. Da nam je srčno dobrodošel, nam je dokazal topel aplavz, ki ga je pozdravil ob vstopu k dirigentskemu pultu. Prvi takti predigre so nas tudi že prepričali, da vodi orkester spet trdnega roka. V prologu nas je prav prijetno iznenadil novo angaževani bariton, g. Nezalič. Iz njegovega podavanja je odsevalo globoko vsebinsko razumevanje, slog in temperament. Glasovni material je blagozvočen in polnodeneč. Prav radi izpregledamo nekatere distrnacije ter jih pripišemo veliki impulzivnosti pevčevi. Že danes lahko čestitamo gledališki upravi na tej pridobitvi. Vloga načelnika potujoče družbe glumačev, Canija, je bila v rokah g. Burle. Bil je glasovno dobro razpoložen. — V izrazih ljubosumnosti in notranje boli, katere mu povzroča njegova nezvesta žena Nedda, pa bi pričakovali krepke dramatičnosti. Isto velja tudi o Naddi sami, v kateri vlogi se nam je prvič predstavila gdč Kocuvanova. Za to dramatično vlogo ne odgovarja njen glasovni material, ki je bolj liriškega značaja in ni sam na sebi velik. Sicer pa je prav jasen in čeden ter kaže solo. V igri je še nesvobodna in vidi se da je začetnica na odru. Glumača Beppo, ki prepreči, da umori Canio pri prvem poskusu svojo nezvesto ženo, je ugodno absolviral g. Bratuž. Njegov tenor vsebuje že nekatere prav račljive tone. G. Govorčev je bil kot glumač Tonio, ki je nesrečno zaljubljen v Neddu, za katerega pa ta ne mara, prav zadovoljiv. Je zmiseln igralec ter je svojo intrigantsko vlogo dosledno izvedel. Majhno vlogo kmetja Silvija, ki se edini more ponašati z ljubezijo Nedde, je podal g. Nezalič.

Zbor je svojo nemalo nalogo v igralskem, karov v pevskem oziru izvedel zavoljivo. Manjše netočnosti niso mogle škodovati ugodnemu utisu, katerega napravi vedno naš simpatični zbor. Režija in muzikalno vodstvo sta bila v istih rokah, kar je bilo v prid uprizoritvi.

Mozartov spevoigra Bastien in Bastienne je delo izza početne dobe njegovega ustvarjanja. Prvič se je prizvajalo v privatnem krogu leta 1768., ko je bil mojster še dečko z 12 leti. V dvojnem

posameznih igralk, karov tudi obeh celot, nudil obilo užitka.

Stafeta za kupo „Marburger Zeitung“

Najzanimivejše lajkoatletske prireditve so vsakokrat stafetni teki, ki jih tukajšnji klubi sicer vsako leto prirejajo, vendar ne v takem obsegu in v taki udeležbi, kakor se bo vršila jutrišnja stafeta, za katero je »Marburger Zeitung« razpisala lico umetniško izdelano kupo. Nastopilo bo najmanj pet moštov, ki si bodo skušala izvojevati zmago in praporiti razpisano darilo. Vsako tekmojuče moštvo bo nastopilo s šestimi tekači na 1640 m dolgi proggi. Start bo ob tričetrt na 14. uro pred moškim učiteljskim v Koroščevi ulici, cilj pa pred franciškansko cerkvijo.

Hazena tekma

Prvak mariborskega okrožja ISSK

Maribor bo jutri ob 14. uri nastopil proti

reprezentančni družini sestavljeni iz

najboljših igralk »Rapida«, »Merkurja« in

»Ptuja«. Nastop omenjenih družin, ki bo

sta reprezentirali damski sport naše oblasti, bo vsakokrat jako zanimiv in bo

z ozirom na visok tehnično sportni nivo

gleški listi, bi bile tudi naše razporoke — »sensacionalne«. Slaba stran angleškega časopisa je, da se rado bavi z rodbinskim zadevami in če tuintam zadiši po kakem zanimivem škandalčku, se povprečnemu čitalatelju angleških listov nekako bolj prileže njegov — beeftek.

Torej iz kronike angleških zakonskih škandalov posnamimo dogodbico, ki so jo prinesli londonski listi. Gospod Cherkok je živel v takozvanem srečnem zakonu. Ali človeška sreča je redkokedaj dolgo časa čista; naše slabe strani in navade jo kaj kmalu skale. Tudi v zakonu gospoda Chertoka se je začela sreča kaliti. Gospej Chertokovi se je nenadoma zarila v glavo misel, da jo mož varja in si je nadela tajno nalogo, izslediti, kam neki zahaja njen soprog. Jela ga je slediti, kar pa ni bilo tako lahko. Mož je imel lasten avto; sedel je nanj in izginil ženi izpred oči. Toda gospa je bila premetena: ne žodilena, je tudi vzela avto in se peljala na skrivaj za možem. Kaka groza ji je napolnila srce, ko se je soprogov avto ustavil pred pokopališčem in je izstopila iz avta neka dama ter v spremstvu nezvestega moža izginila v gostem pokopališčnem parku. Na pokopališče si naša pogumna zaledovalka ni upala. Ko je prišel eden izmed grobarjev, ga je vprašala ali pozna gospoda in

damo, ki sta se pravkar izgubila na pokopališča. Grobokop je odvrnil, da sicer

ne pozna zaljubljenec, meni pa, da oni,

ki si dajejo sestanke na pokopališču, morajo biti res hudo zaljubljeni.

Na mah je v glavi gospe Cherkokove dozorel načrt, kakor ga lahko iznajde takto hitro samo ženska glava: Dala je grobokopu precej denarja in ga naprosila za malo uslugo. Imel je izkopati grob blizu klopice, kjer sta se sestajala zaljubljenca in ju ob primernem trenutku prestrašiti.

Grobokopu se je zdelo, da je to usluga, ki jo za dober kup lahko storii.

In res: izkopal si je grob blizu usodnega

drevesa in ko je nastal večer in ura, ob

kateri sta se »zaljubljenca« shajala, se

je urno skril v jamo in čakal. Ni mu bilo

treba dolgo čakati. Okoli njega se je

razprostirala globoka tema, žive duše ni

bilo daleč naokrog, le koraki znanega

para so se bližali. Seveda je bil grobar

prepričan, da ne more biti nihče drugi,

kot zalezovana ljubimca. In res: mož

nesrečne žene in njegova zapeljiva spremljevalka sta sedla na klop in si šepeta

la zaljubljene besede.

Zdajci pa se je oglasil iz zemlje globočki glas:

— Kdo me ne pusti mirno spati? Kdo

si drzne skrunuti kraljestvo smrti?

jaške kuhinje, narašča od leta do leta. Nad 30 dijakov smo morali letos sprejeti v svoje okrilje. Dijaška kuhinja je postala izvanredno važna ustanova. Že večkrat nam je grozila nevarnost, da se ukinejo višji razredi ptujske gimnazije češ, da ne izkazuje zadostnega števila dijakov. Poleg »Dijaškega doma« je v prvi vrsti »Dijaška kuhinja« poklicana, da privabi vedno več dijakov v Ptuj in tako zajamči obstoj cele više gimnazije v Ptaju, tega najvišjega našega učnega zavoda. Kdor podpira revne dijake, podpre zaledovalno obstoje ptujske gimnazije. Trdno uverjeni smo, da ne trkamo záman! Hvaležno sprejememo vsak najmanjši dar in se iskreno zahvaljujemo v imenu naših potrebnih dijakov. — Bog plati! — Odbor.

in »Jadranska straža« v Ptaju bo priredila nocoj dne 6. tm. družabni večer, na katerem bo predaval g. Cibic iz Maribora. Po predavanju bo Devov kvartet, tudi iz Maribora, zapel več narodnih pesmi, predvsem koroških, s čimer bo spored družabnega večera docela izpolnjen in bo nudil obiskovalcem dvolj razvedrija. Prireditve se bo vršila pri pogrijenih mizah. Vstopina prostovoljnna.

Sportni dan za poplavljence človekoljubna gesta marib. sportnih krogov

Pod pokroviteljstvom velikega župana

gosp. dr. Pirkmajerja

se bodo jutri vršile zanimive sportne prireditve, katerih čisti dobiček je namenjen

v prid poplavljencem naše oblasti.

Z ozirom na karitativen namen prireditve, je pričakovati izrednega števila posetnikov in se računa, da bo tekmamprisostvovalo res

rekordno število občinstva.

Udeležbo pri popoldanskih prireditvah so poleg protektorja obljubili tudi prevzvišeni škofov g. dr. Karlin, župan mesta Maribora g. dr. Leskovar, komandan mesta Maribora z oficirskim zborom in številni zastopniki društev in korporacij.

Stafeta za kupo „Marburger Zeitung“

posameznih igralk, karov tudi obeh celot, nudil obilo užitka.

Nogometna tekma

Ob 15. uri bo prvak mariborskega okrožja ISSK Maribor nastopil proti izredno ostromu teamu reprezentančnih igralcev, ki bodo prvaku nudili obilo odpora. Reprezentančni team pa poleg izredno dobre obrambe razpolaga tudi z tako prodorno napadalno vrsto in je danes prav težko uganiti, katero izmed omenjenih moštov bo izšlo iz boja zmagovalec.

Gotovo je samo to, da bomo z ozirom na ravnotežje obeh moštov, videli izredno zanimiv boj, v katerem si bo prvak oblasti, karov tudi reprezentančni team skušal izvojevati pred številnimi in uglednimi gosti zmagovo, predvsem pa predvesti igro, ki bo zadovoljila vso publiko. Sodil bo g. Šuput.

ZNS podsekcija Maribor (službe no).

Ob 9. uri sudi ISSK Maribor rez. : SD Rapid rez. g. Simončič. Ob pol 11. uri sudi tekmo TSK Merkur : Djačka momčad g. Nemanec. Ob 15. uri sudi tekmo ISSK Maribor : reprezentanca II. gosp. Šuput. Stranska sodnika gosp. Tušina in gosp. Imenšek — načelnik.

Rendez-vous na pokopališču

»Glas iz groba« svari zakonolomce . . .

Konec pred sodiščem.

Anglija slovi kot dejela senzacijalnih razporok. To se pravi: človeško življenje ni v Angliji povprečno nič bolj in nič manj moralno kot pri nas, zakonci žive tako kot naši: včasi se ljubijo, drugekrate prepirajo in kadar se tehnika zakonskega življenja prevrže na neprijetno stran, pride do razporoke in — basta. Angleške žene niso nič manj in nič bolj zveste kot naši in o možeh gre glas, da so kljub slovitemu puritanstvu taki kot naši: napol je tudi siceršnji poštenjak voljan, da ob kaki ugodni priliki preskoči zakonski plot. Če vi mi tako poročajo o zakonskih ločitvah kot poročajo an-

gleški listi, bi bile tudi naše razporoke — »sensacionalne«. Slaba stran angleške

Zdravstvo

Doc. dr. Ivan Matko.

Zastrupljenje s svetilnim plinom

Z ozirom na razne vesti in članke v tujinozemskih listov, ki se nanašajo na zastrupljenje s svetilnim plinom, sem se čutil dožnega, podati o tem predmetu javnosti objektivno sliko, ki naj služi predvsem v podnik in orientacijo o tem predmetu.

Strupenost svetilnega plina povzroča ogljikov okis (CO). Njega množina v plinu je odvisna od materialja, iz katerega se proizvaja svetilni plin in znaša 5–37,6% vseh primesi. Najmanjši obseg je v plinu škriljavčevega olja (5%). Največji pa skoraj v lesnem plinu (37,6%). Razven njega vsebuje svetilni plin še druge primesi. Nekatere od njih, kot vodik in metan, mu dajejo lastnost razvijanja topote. Njega težki ogljikovi vodiki svetijo. Snovi kot bencol (1%), acetilen (0,06%) in druge organske zveplene vezi pa dajejo svetilnemu plinu značilen duh. Zanimivo je dejstvo, da oblasti naravnost predpisujejo, da mora biti duh svetilnega plina kolikor mogoče jak in penetranten. Navaden, svež zrak zadobi duh po tem plinu, ako mu ga pridiamo v 0,1–0,2% koncentraciji. Izredno važne ga pomene je dejstvo, da **izgubi svetilni plin svol nad vse karakterističen in ob enem svarilen duh pri prehodu skozi zemeljske plasti, zidovje, in celo skozi strop, ne da bi pri tem izgubil strupenega in nevarnega svojstva za človeško zdravje in življenje!** Pri omenjenem prehodu izgubi svetilni plin svoj duh dotlej, da se tla i. t. d. ne nasitijo popolnoma z težkimi ogljikovimi vodiki plina. Na ta način je razumljivo, da se lahko zgode zastrupljenja, ki nastopajo manj ali bolj hitro in katerih vzrok se večkrat le s težavo da dognati ali pa ostane sploh prikrit. Znani so slučaji zastrupljenja z uhajajočim svetilnim plinom iz okroglih sklepov težkih, izpod stropa visečih svetilk (luster), ko se je uhajajoči plin neopaženo preril skozi strop v zgoraj ležeče sobane in uničil tam se nahajajoča bitja. Največkrat se zgode zastrupljenja, ko se pozabi zapreti petelina na plinovodu, ali pa, ako uhaja plin iz počenih ali pa drugače pokvarjenih cevi. V takem slučaju se širi plin vsled svoje zraku skoro jednake specifične teže vodoravno po špranjah in razpolinah v zemeljskih plasteh in sicer daleč naokoli, do 27 metrov. Na svoji horizontalni poti dospē kaj lahko v kleti, podzemeljska in pritična stanovanja. Pa tudi višje ležečim lokalom, zlasti v prvem nadstropiu, postane lahko neprijeten in nevaren, ako ga stanovanja takorekoč zvabijo resp. vrskajo v sebe. To se prav lahko zgodi po zimi vsled privalne in vrskajoče sile topote v stanovanjih. Pa tudi v drugih letnih časih je kaj tacega mogoče, ako je zrak v lokalih n. pr. vsled prevelike obljudenosti preveč razgret. Topel zrak se dvigne; na njegovo mesto stopi hladen, v nižjih legah se nahajajoči zrak, z njim pa tudi nevaren svetilni plin. Ta pojav razlagata tudi dejstvo, da zamore uhajajoči plin v isti hiši razna stanovanja različno močno ogrožati. Plinove cevi lahko poškodujejo težki vozovi, pogrejanje zemlje, nadalje rja, ali žrebli, katerega slučajno zabi-

jemo v plinovo cev. Lahko jih naglodajo podlane in celo ose vrste »sirex« i. t. d. Zanimivo je tudi, da popolnoma intaktne cevi propuščajo plin. Cestne, podzemeljske cevi izgubite do 10–20% letne produkcije; cevi v zidovju pa 3–4% celotne letne vporabe konsumentov. Po G o l d s c h m i e d u je izgubil n. pr. Berlin letno 6 milijonov kubičnih metrov plina v tla in ozračje. Po podatkih in računih W a s s e r f u h r a mesto Pariz pa celo 15 milijonov kubičnih metrov. V tem mestu je N i e l o u x našel zelo eduno dejstvo, da vsebuje vsled tega razloga tudi kri psov povprečno do 0,15% CO. Moderna tehnika se zaradi tega trudi, da odpravi kolikor mogoče ta veliki nedostatek plinovodov.

Strupenost svetilnega plina je tako velika in to ravno vsled primesi ogljikovega okisa. V občem so vendar ta zastrupljenja redka, ker občutljiv človeški nos jako hitro izsledi nevarno primes v zraku (pri 0,1 do 0,02%); tudi doseže v normalnih spalnicah koncentracija svetilnega plina redkokedaj 3%, ker propuščajo špranje pri oknih in vratih dovoli svežega zraku v svrhu dovoljne razredčitve nevarnega plina. Koncentracija od 3% pa odgovarja še le primesi od 0,06% odnosno 0,2% CO, katero prenašamo več ur nemoteno. V množinah nad 5% pa je svetilni plin navadno smrten. Zastrupljenje organizma nastopi, ker se nevaren ogljikov okis zveže z hemoglobinom, s to velevažno snovjo rdečih krvnih celic. S tem pa odtegne neobhodno potrebni vlogi za preskrbovanje telesa s kisikom, katerega stalno vdihavamo in rabimo za pravilno uspevanje človeškega organizma. Ogljikov okis pa ima naravnost nevarno svojstvo, da se **izredno lahko in hitro spoji z hemoglobinom in sicer v 210-krat večji meri kot pa kisik sam**. Na tem izrednem svojstvu ogljikovega okisa bazira tudi najfinješa biološka skušnja z mišmi in podganami, da se doženejo najmanjše količine plina v zraku. K veliki sreči pa je zvezza med ogljikovim okisom in hemoglobinom tako labilna. Vsled tega izgube rdeča krvna telesca jako hitro sprejet strupen plin, kar hitro vdihavamo zopet svež in zdrav zrak. Nasprotno pa obstoji še delj časa ev. poškodbe na živčevju, nastale vsled pomanjkanja kisika v krvi in živčnih ter drugih celicah.

Znaki obolenja so pri različnih ljudeh različni in kažejo razne stopnje. Eni izgube hitro zavest; drugi ostanejo pri zavesti, pa nudijo znake bledokrvnosti, pijanosti, glavobola, bruhanja, so omoteni, zmedeni i. t. d. Teža bolezenskih znakov je odvisna od dolžine časa otrovanja in jakosti zastrupljenja s svetilnim plinom. Nadalje tudi od razdelbe plina v poštev prihajajočem lokalu. Vsled stalne ventilacije skozi špranje oken in vrat je prostor v bližini teh mest manj nevaren. Teža znakov je odvisna tudi od dozvetnosti individuala za plin (konstitucija), od starosti osebe, zdravja i. t. d. V literaturi poročajo B r o u a r d e l, D e s c o u s t i n O g i e r (Ann. d' Hyg. publ. 1894, 31, 376) zanimiv slučaj, da je bila na Francoskem obsojena neka žena na dosmrtno ječo, češ, da je zavratno umorila moža in nekega sostanovalca. Še le po letih se je dognalo na drugih slu-

Ah! Cherlockova spremjevalka je obležala nezavestna na zemlji. Toda gospod Cherlock, ki si je bil izbral baš pokopališče za svoje začrpanje ljubezenske sestanke, se je najbrže dobro informiral o tem, ali ga lahko mrliči motijo v uživanju zemeljskih dober ali ne; vsekakor je bil korajen mož, ki se ni dal zlehka ugnati, četudi je govoril glas iz groba, Brž je skočil k odprtemu grobu, posvetil z električno svetiljko in opazil v kotičku jame čepečega človeka. Bistra glava, kakor je, je kaj spoznal »situacijo«; vzel je lopato, ki je ležala kraj groba in je jel metati mokro glico na nezadovoljnega »mrtvca«, rekoč:

— Tvoj grob še ni zakopan, zato nimaš miru. Čakaj malce, brž boš pod streho!

Toda nezadovoljni »mrtvec« ni imel te potprežljivosti — po poklicu je predočno poznal, da je londonska pokopališka zemlja kaj težka in da ne pride več noben iz groba, kogar enkrat zasuje. Urno je skočil po koncu, splezal iz groba in se spustil v beg. Naš hrabri zakonec in kavalir pa z lopato za njim. Baje mu je dajal z lopato pošteno po petah in po hrbitu, dokler se ni grobokop udal junashkemu nasprotniku, se ustavljal skesanu priznal, da ga je najela njegova žena. Povedal mu je celo, koliko denarja mu je naštela na roko.

Kmalu se je vzbudila tudi ljubimka

iz omedlevice; ovila se je svojega Romea, sedla sta na avto in izginila v londonski megli.

Pred sodiščem sta se srečala obo: mož in žena. On je pokazal, da je zapestivec in cinik; nič se ni zmenil zazenine solze, ki bi mu bila voljna vse odpustiti. Kdor se ne boji groba, se ukloni še manj pred ljubosumno ženo. Zahteval je, da se njegov zakon razreši, češ, da ne more več živeti s soprogo, ki ga neprestano zasleduje s svojo bolestno ljubosumnostjo.

Mož je šel še dalje: dokazal je, da tista dama, v kateri vidi njegova žena ljubico, sploh ni njegova prijateljica temveč — sestra, s katero skupaj obiskuje grob rajne matere.

Ker je njegova sestra to potrdila, je sodišče verilo.

Ali verjamete ti, čitatelj?

No, prišel je tudi grobokop — tisti, ki je nastopil v tej mični komediji kot »glas iz groba« — in tudi ta je priznal, da je to sestra g. Cherlocka in da je videl gospoda z neko damo večkrat moliti na nekem grobu.

Jasen dokaz!

Ko so grobarja vprašali, kako je z udarci, ki jih je dobil in radi katerih je hotel tožiti, je odvrnil:

— Je že preč. Smo se poravnali.

In sodnik je odredil ločitev zakona.

čajih, da je bila smrt obeh bitij povzročena slučajno po uhajajočem in nedrežem (desodoriranem) plinu. In žena je vso to dobro presedela po nedolžnem v ječi!

K sreči so akutna in kronična zastrupljenja z svetilnim plinom le redek pojav. Kronični slučaji navadno vsi popolnoma okrevojo. Za zdravljenje pride predvsem v poštev zdrav in svež zrak, vdihavanje kisika, ki stoji pod velikim pritiskom, ev. puščanje krvi i. t. d.

Ta članek, bazirajoč na objektivnih datih iz literature, naj služi narodu v podnik in pomirjenje duhov, ki vidijo v svetilnem plinu največjo nevarnost za človeški rod. Nikakor pa ne sme biti v škodo temu občekoristnemu plinu, kateremu ima človeški rod v veliki meri zahvaliti hitri napredek na koncu preteklega in začetku sedanega stoletja. Ta plin bo še nadalje zavzemal v domačinskem in gospodarskem življenju velevažno vlogo, ki mu tudi gre po naravi!

Film

Poučni filmi

Pred vprizoritvijo »Cvetičnega čudesa« in »Čebelice Maje« v kinu »APOLO«.

Zaman je vse: kakor časopis, tako je postal tudi film javen činitelj, ki ima ogromen vpliv na široke ljudske sloje. Že od samega začetka se uporablja film tudi za popularizacijo znanosti in lahko trdimo, da je storil dragocene usluge kulturnemu napredku narodov. Film se zadnje čase uporablja tudi za šolski potnik. Seveda je v tem oziru Amerika daleč prehitela Evropo. Zanimivo je slišati, kaj pravi o tem vprašanju slovenski angleški pedagog dr. C. W. Kimmis. Na letosnjem zborovanju Britskega znanstvenega društva je imel predavanje o programu kinematografa za vzgojo. Angleška vzgojna veda je zbrala od 1. 1916. sem ogromen material o vlogi filma v šolah. Ves ta čas so se v osnovnih šolah smotreno zbirali podatki o tem vprašanju; zlasti se je primerjalo, kedad so si učenci bolj zapomnili kako reč: če so jo videli na mrtvih slikah ali so samo slišali o nji, ali pa če so jo videli v živih slikah na filmu. Kakor sklepa dr. Himmisa na podlagi zbranega gradiva, govori pretežen del te anket za poduk s filmom. Mladina ljubi gibanje in življenje, zato žive, gibljive slike vse drugače učinkujejo na njen spomin nego mrtve. V splošnem se lahko trdi, da je poduk s posmočjo filma za 15 odst. uspešnejši od navadnega, pri zemljeprisu in prirodnoslovju pa je seveda še veliko večji. V Ameriki se film vsestransko uvaja v šole. Jaleska univerza je izdelala vrsto zgodovinskih filmov, ki se izposojujejo raznim šolam in ki dajejo učencem neprimerno živahnejše in trajnejše pojme o zgodovinskih dobah in dogodkih nego so jih dobili poprej v šoli.

Pri nas smo žal še daleč od tega, da bi imeli šole svoje kino-aparate. Zato pa moramo tembolj pozdraviti, če nam kateri kinopodjetnik nudi dobre poučne filme. Ne gre samo za šolsko deco. Poteka in razširjenja znanja je treba slehernemu človeku, saj se človek šola, dokler živi. Film nam razloži marsikako znanstveno novost veliko jasneje in bolj plastično nego še tako dobro pisana knjiga. Pravilo pa mora biti, da film ne zadostuj; ko si ga videl ali preden si ga videl, vzami še v roke kako knjigo o tem predmetu. Film je in ostane zgodljiv priomoček, vendar pa važen pripomoček.

Mariborski kino »Apolo« ima na najbližjem programu zopet dva kulturna filma. Ne bi bilo prav, če ne bi posebej opozorili na njiju. Ne gre za kako poslovno reklamo; ponjen film je kulturne dogodek in ga je treba kot takega sprejeti.

Prvi izmed teh bo na vrsti film »Cvetično čudo«. Posrečilo se je združiti botaniku z ritmično in slikarsko umetnostjo, spojiti rastline s človekom. Kako? Doslej so ta film, ki je produkt nemške

tvornice, občudovali v največjih kulturnih centrih in marsikje so morali dobro predvajanja podajati. Ogleda si ga res noben učenjak zraven preprostega človeka iz predmestja, šolar zraven sivoltega profesorja. Film nam predčuje življenje cvetlic. Vsaka teh divnih cvetlic se v svojem cvetu pretvori v plesalko berlinske opere in sedaj sledi znanstveni botaniki resna umetnost. Zanimivo je, da sodeluje tudi Jugoslovanka Štefanija Kraljeva, članica berlinske opere. Uprava »Apolo kina« ve, da kulturnim filmom pri nas ni postalo z rožicami, upa pa, da bo občinstvo vendarle cenilo jeno dobro voljo, da nudi Mariboru tudi moderen kulturni film.

Drugi bo »Čebelica Maja«. Kdo ne pozna te divne povesti V. Bonsela? Film je imel v Nemčiji celo večji uspeh nego »Niebelung«. Že to ga dovolj priporoča. O tem filmu bomo sporočili še kaj več.

Film »Cvetično čudo« se bo predvajal ob 16. do 22. novembra t. l. vsak dan ob 16. uri (v nedeljo tudi ob pol 15. uri) ter dne 16. in 18. novembra ob četrtna 19. in četrtna na 21. uri. Spremljaval ga bo izborna godba.

APOLO KINO

Od petka 5. do pondeljka 8. novembra 1926 »GROF LUXEMBURG«. Točno po svetovnoznanji opereti slavnega in ljubljene komponista FRANJA LEHARJA. V glavni vlogi: H. LEE WORTHING in GEORG WALSH. Prijetno načelo, sijajna in prikupljiva oprema ter silno srčkana splošna in scenarije tečega filma, ob zvokih divnih glasbe bo vsakogar prijetno očarala. Radi povečane vprizoritvene režije so cene običajno zvišane!

GRAJSKI KINO

Od četrtna 4. do nedelje 7. novembra 1926 LYA MARA in HARRY LIEDKE v glavni vlogi. »GOZDARJEVA HCIC«. Ljubezen gozdarjeve Kriste in cesarja ljubavnega žara in fine komike. Osem Jožeta II. Film dražesti, sijaja, lepoten, nov po istoimenski opereti. — Povečana prvovrstna godba!

KINO »DIANA« STUDENCI

Od sobote dne 6. novembra do tor. ka dne 9. nov. »NEW-YORK IN NJEGA PREBIVALCI«. Sinfonija veljemesta v 6. činih. Romantika nebotičnikov, divji tem dela in športa, svetle in temne strani New-Yorka, borba za dolarje in filmske zvezde. New-York kako plaka in kako se smeje.

Narodno gledališče

REPERTOAR

Petak, 5. novembra. Zaprt. Sobota, 6. novembra ob 20. uri »Danes bomo tiči« ab. B. Nedelja, 7. novembra ob 15. uri »Pegi srček moj«. Nedelja, 7. novembra ob 20. uri »Veseli kmetički«. Pondeljek, 8. novembra. Zaprt.

Torek, 9. novembra ob 20. uri »Pagliacci« in Bastien in Bastienne« ab. C.

Nedelja v mariborskem gledališču. Kot prva popoldanska predstava se vpredzori v nedeljo dne 7. novembra ob 3. uri popoldne angleška komedija »Pegica mojega srca«, ki je lani kar naprej na polnjevala ljubljansko gledališče, a nič manj ni užgala tudi v Mariboru. Zvečer pa se ponovi prvič v tej sezoni opereta »Veseli kmetički«, v kateri se odlikuje poslovno g. Urvalek v naslovni vlogi.

Popoldanske predstave v Mariboru. Mariborsko gledališče priredi to sezono serijo popoldanskih predstav, da omogoči tudi zunanjemu občinstvu obisk gledališča. Na vrsto pridejo razven judiske predstave tudi vse druge uspele igre, kot prva pa priljubljena veselo igra »Pegi srček moj« in sicer prihodnjo nedeljo 7. novembra ob 15. (3.) uri popoldne.

Dr. M. Šnuderl.

Naši pravni predstodki

Kako si ljudstvo zamišlja pravo in kaj je zakon v resnic

(Iz predavanja na »Ljudski univerzi«.)

Menica!

A še bolj izraziti in zanimivi so naši predstodki, ki jih imamo o raznih vprašanjih rodb. in zakon. prava, počenši od očetovstva in ženitve tje do dedščine.

Očetovstvo.

Vprašanje očetovstva je že od nekdaj razburjalo duhove. Že v Homerjevi Ilijadi najdemo o tem sledove, rimske juristi pa so naročnost rekli, da je mater vedno znana, oče pa nikdar. (Mater semper certa, pater semper incertus). Dasi navidezno vendar o vprašanju očetovstva ne more biti mnogo spora, kakor bi preprost človek mislil na prvi pogled, bomo vendar iz sledčega razvideli, da se ne krije vedno pojma naturnega očeta s pojmom očeta iz stališča zakona. Ni vedno postavno oče oni, ki je ostvaritelj otroka in včasih je postavno oni oče, ki otroka ni zaplodil. Tu si prihajata mnogokrat ostro na-vskriž zakon in narava, zakon in naše splošno pravno mnenje, ki sledi naravi.

Dvojno očetovstvo pozna postava: zakonskega očeta in nezakonskega očeta. Kdo je zakonski oče? Odgovor je rimske načelo: Pater est, quem nuptiae demonstrant, prosto prevedeno: Materin mož je otrokov oče. Zakon ne preiskuje daje, jeli tudi v resnic oče zaplodil otroka. Če je n. pr. mož nepretrgano že več let v Ameriki, njegova žena tu pa porodi otroka, se smatra, da je oče mož te žene, ki je v Ameriki. Otrok je torej zakonski. Ne more se namreč zahtevati, da bi oblasti pri vprašanju, kdo je oče, morale iskat dokazov za naturnega očeta, ampak se mora vzeti neko splošno načelo, to pa je ženitna vez. Poznam sledeči slučaj: Mož je bil že 5 let v Ameriki. Žena je doma živila z drugim moškim in imela z njim dvoje otrok. Ti otroci so bili zakonski, nosili so materinega moža ime. Ta je v Ameriki ponesrečil v rudniku, pa so podredovali ženini otroci lepo zavarovalnino in hišo. — To je seveda krivica, ki jo vsakdo občuti. Ali, volenti non fit iniuria, temu, ki soglaša, se ne godi krivica. Mož bi bil moral tekem treh mesecev od dne, ko je za rojstvo ženinih otrok izvedel, pred sodiščem ugovarjati, da bi se ti otroci smatrali za njegove zakonske otroke. Tega mož ni storil. Zato je otrokom pravno ostal on oče. Iz tega slučaja se jasno razvidi, da je tu zakon v nasprotju s splošnim pravnim čutom in z naravo in to zato, ker ščiti enotnost rodbine in ker na splošno ne more preiskovati po naturnem očetu, ampak se omejuje na fakt ženitve matere, prepričajoč možnost, da izpodbija zakonstvo otrokovega rojstva.

Drugače pa je pri nezakonskih otrocih. Tu zakon nima zunanjega dejanskega položaja, kakor ga ima pri zakonskih otrocih v faktu ženitve. Tuja sta si mati in oče, med seboj ne stojita v nikakšnem rodbinsko-pravnem razmerju. Zato tu zakon išče naturnega oče-

ta. Če se le-ta sam ne oglesi in ne prizna, mora otrok (navadno njegov varuh) dokazati, da je določena oseba naturni oče. Dokazati mora, da sta se mati in obdolženi oče združila v roku ne več ko 300 in ne manj ko 180 dni pred rojstvom otroka. Dokaz ni težak, ker je mati priča. Ali v nasprotje z našim pravnim čutom prihaja postava s tem, da obdolženemu očetu ne pomaga, če tudi dokaze, da je v istem času več drugih moških imelo opravka z materjo, da so torej le-ti baš ravnotako lahko očetje kot toženec! V tem oziru so tuji zakoni milejši. V Nemčiji so v takem slučaju vsi v poštev prihajajoči moški očetje — saj gre bolj za plačevanje kot pa za rodbinskopravno vprašanje, ker se nezakonski oče in njega otrok itak ne prištevata v skupno rodbino, plačuje jih pa lažje več kot en sam — v Srbiji n. pr. pa sploh ni dopustna tožba na ugotovitev očetovstva in celo rubiti ne smejo tamkajšnje oblasti na alimentacijo, če je tudi pri nas kak v Srbiji bivajoč nezakonski oče obsojen. Vsaka država ima svoje določbe. Po našem zakonu pa je lahko nezakonski oče le en sam moški, in to je navadno oni, glede katerega mati to potrdi kot priča, ne glede na njegove izgovore. Nezakonsko očetovstvo je tako povod mnogih občutkov bridkih krvic, ki jih prizadeva postava. Ali, otrok mora imeti očeta in rednika, in zato gre, četudi kdo pri tem občuti krivico.

(Dalje).

Kako je na Koroškem

Koroški deželni glavar pozna samo Vinčičarje, Slovencev ne.

Zadnji »Koroški Slovenec« piše:

Na mostu ob Krki se je ob priliku šestletnice plebiscita odkril spominski kamen, v katerega je vklesano z zlatimi črkami besedilo: »Od 1. avgusta 1919 do 10. oktobra 1920 je tvorila Krka demarkacijsko črto med prostim in od Jugoslovom zasedeno Koroško. Zvezoba do domovine je zmagala nad surovo silo. Več vladnih oseb je bilo nazorih pri odkritju in govoril je tudi deželni glavar Schumy, ki je opozarjal posebno na razliko o ravnjanju z nacionalnimi manjšinami pri nas in drugod: »Ko mi smatramo koroškega vindišaria za brata v naši domovini in z njim tudi tako ravnamo, se Nemci, kjer se nahajajo kot manjšina, na najokrutnejsi način tirajo v suženstvu in nihove kulturne zahteve s silo zatirajo. Koroška hoče dati prostovoljno kulturno avtonomijo vsem, ki si jo želijo in upa s tem činom moralično vplivali na druge države, da poplačajo enako z enakim nemškim sorokojom v inozemstvu.«

Komu so sedaj namenjene te besede? Slovencev sploh ne omenja in tem javno dokumentira, da se brati edino z nemčurji in da noče o Slovencih

sploh ničesar vedeti. Le kot Vindischer, to je odpadnik, sme torej Slovenec računati na bratstvo z Nemci, drugače pa se ga pusti ob strani. Tako torej hočejo reševati ti gospodje manjšinsko vprašanje! Kaj hočejo potem s kulturno avtonomijo, katere vindišarji niso nikdar zahtevali, ako slovenska manjšina sploh ne obstoji, ali bolje, ako se jo misli potoptati ali nagraditi le v slučaju odpadništva? Pod takimi pogoji bomo tudi čim čakali tako dolgo s kulturno avtonomijo, dokler ne bodo Nemci po tujih krajeh v istem položaju in dokler ne bodo tuje države delile nagrade izmenjerenim Nemcem, odpadnikom. Tedaj šele enako za enako!

Kar se tiče ravnanja z Nemci v tujini, ne more biti tako slab, ker sicer ne mogli priti Nemci na Češkem v vlado kot ministri, Nemci v Jug. aviji kot državni poslanici in tudi nemški parlamentarci, ki so prepotovali kraje v Jugoslaviji, bi se ne vračali brez pritožb o ravnanju z Nemci itd. Kar pa Nemci loči od Slovana, je njegova rahla občutljivost v prikrašjanju najmanjše svobode, ki se izraža tudi v besedah dr. Altrichtera, katere je govoril pri Sandwirttu: Iz kljubovalnosti naproti po sovražniku nam danim omejitvam moramo držati naše ljudstvo bojevitno in pripravno za obrambo in naše potomce v tem smislu vzgojevati, ker samo z mečem v vajeni roki je mogoča vsnešna obramba domovine. Temu namenu tudi služijo Heimatschutz, Freischär, Wandervögel, Hakenkreuz, Jugendbund, Ordnerwehr, Schutzbund, Turnverein itd.

Obisk pri Masaryku

Sotrudnik riškega lista »Sevodnj« Volkonski, ki živi v Berlinu, se je odzval pozivu českoslovaške vlade in je posetil skupno z drugimi inozemskimi časnikarji Českoslovaško. V svojem ljetu je objavil utise z obiska pri predsedniku Masaryku v gradu Topolčani na Slovaškem. Iz tega dopisa posnamemo nekatera značilna in zanimiva opažanja.

Predsednik Masaryk je govoril z berlinskimi novinarji, piše Volkonski — nad poldrugo uro na vrtu in okrog 40 minut v krasni grajski dvorani, ki je orientalsko opremljena. Tam smo zamenjali kavo s čajem.

V vrtu je stal predsednik uro in pol. Vsi smo bili že trudni, le njega se utrujenost ni lotila. Da ni sluga javil, da je čaj pripravljen, bi bil predsednik stal naibolje še uro in pol. Hudournik vprašan ga ni ntrudil, celo razgrevala so ga. Ko je odgovarjal, je hitro sledil fantaziji novinarijev, ki so ga obdali.

O čem smo ga vse izprševali? Kdo bi zabeležil dolgo vrsto teh vprašanj. Saj veste, kako zvedavi so časnikarji.

Govorili smo o politični hodočnosti Evrone, o močnih vojnah, o vlogi in načini današnjih armad.

Da je Masaryk odločen demokrat in pacifist, ni treba povdarijati. Niegovo pojmovanje armade sloni na popolnoma pacifični podlagi.

On smatra, da je govorjenje o idealni razročitvi narodov prezgodnjive, vendar pa zavrača star pregovor: »Ako želiš mir, pripravljaj vojno». Po njegovem je vojaška služba šola telesnih in duševnih disciplin, ki koristi širokim platem slehernega naroda.

Potem smo govorili o splošni situaciji Českoslovaške, o gospodarskih razmerah, o razmerah v sosednjih itd.

Eno izmed zadnjih vprašanj je bilo slednje:

»Gospod predsednik, zdaj ste vi glava države. Vse svoje življenje ste bili v opoziciji. V čem so se izpremenili vaši nazori, če jih primerjate s preteklostjo? V čem čutite spremembo v sebi?«

To je ostro in resno vprašanje. Masaryk se je za trenutek zamislil, toda takoj se je pokazal Masaryk — borbeni poslanec in Masaryk — predsednik. Trajalo je le trenutek. Njegove modrejasne oči so nas zopet očiščile: V ničemer. Nisem se izpremenil. Vse svoje življenje sem se boril za ideal — svobodo in neodvisnost svojega naroda.«

Sojeno mi je bilo, da sem preživel čarobno povest urešnjenja svojih mladostnih sanj.

Prišel je čas slovesa. Diplomatski uradniki, ki so nas spremljali, so nas opozorili, da je železniška postaja oddaljena 60 km in da se je treba voziti še dve uri z vlakom. Z eno besedo: avdienca je bila zaključena.

Masaryk je tako odkrit, prijateljski in miren, jako bistromen in razpoložen. Svežost in dobrota duha presenečata človeka in sta glavni vir telesne ohranjenosti in moči Masarykove sive mladosti.

Blažene idile

Nas zanima sama politika, Holandsko pa ples ...

Meščani dobrega in bogatega Amsterdama so že nekaj tednov jako nervozni. V mestu vlada docela revolucionarno razpoloženje, kajti nastopilo je nekako izjemno stanje ... Mestni župan je namreč prepovedal ob nedeljah vse plesne prireditve. Po vsej deželi se ob nedeljah pleše, v prestolnem mestu se ne sme, ker so gospod župan mjenja, da je ples grešna zabava. Dovelj je, da se šest dni v tednu greši, ob nedeljah pa mora človek pomisliti tudi malo na svojo dušo. Proti županu so se dvignili največji duhovi Holandske in najbolj učene glave v mestu, univerzitetni profesorji in celo takci, ki niso pristaši modernih plesov. V časopisih je političen boj ponehal; ljudi ne zanimajo več umori, razbojništva in tatljivine. Vsi časopisi so polni resolucij proti prepovedi plesa. Vsa dežela je solidarna s prestolico, samo župan je neizprosen in nepobiljiv. Vendar so Amsterdamčani lahko še vedno zadovoljni, dokler se jim ne godi tako, kakor prebivalce Pittsburgha. V Pittsburghu so namreč občinski očetje iz arhivov pripravili star zakon iz leta 1794, in ga zopet uzakonili, radi cesar morajo vse meščane od polnoči v soboto pa do polnoči v nedeljo popolnoma mirovati. Prepovedane so celo sportne prireditve: nogomet, tenis. Meščani ne smejo v kavarne, ne v gostilne, ne v gledališča, niti na ples, kajti ob nedeljah je vse, prav vse prepovedano. Skratka: magistrat je podvzel vse, da vlada v mestu ob nedeljah popolen mir.

Kogarkoli varnostni organi ob nedeljah opazijo z raketo ali z žogo, ga takoj vtaknejo v zapor, kajti tako ukazuje zakon iz leta 1794.

Dobro je, da so na svetu ljudje, ki malce zavirajo zgodovinski razvoj, sicer človeštvo napredovalo s pretirano brzinou.

Darujte knjige za Jugoslov. Matijo

Potrebujemo jih za brate — tam preko Sprejema se v Mariborski tiskarni

(v knjigovodstvu).

Trgovska hiša poleg cerkev in sole gospodarsko poslopje in nekaj posestva se pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji prodaja. Ponudbe pod »Trgovska hiša« na upravo.

Perfektna nemško, slov. **steno-grafinja** za 2 uri dnevno se sprejme. Ponudbe pod »Postanski zasluge« na upravo.

Nova kolonija Tezno. Linče družinske hiše gradijo MOJMR kreditna in stavbna zadrug. Ugodni pogoji: Sprejem reflektantov. Zadružna pisarna Rotovški trg 4.

Ne pozabinaročnino!

PERILO IN ORLEKE

PLATNO, SUKNO, PLAVINO, VOLNENO BLAGO, NOGAVICE, NARAMNICE, ROBCE, KRAVATE, PREDPASNIKE, POSTELJNO PERILO I. T. D.

KUPITE NAJBOLJŠE PRI TVRDKI 1004

I. N. ŠOŠTA RIČ
MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13.

Veste, pulover. Garniture. Čepice. Nogavice. Rokavice. Toplo perilo. Volno

nudi v največji izbiri

SLAVKO ČERNETIČ, ALEKSANDROVA CESTA 23

Zaloge KARO-čevljev po originalnih cenah

2262

Poizkusite zopet

Robausov „Suhor”

in prepričali se boste, da je njega kakovost najboljša. Zahtevajte povsod le Robausov „Suhor”

Pozor lovci in sportniki!

Najboljši nepremičljivi štrapaci
čevlji, dokolenice, gamaše,
toplo perilo, rokavice, nogavice

2263

Termos-steklenice po 32 Din

Slavko Černetič, Aleksandrova c. 23

Zaloga KARO-čevljev po originalnih cenah!!

Mlajšega samostojnega
IZDELovalca ČEPIC

išče 2322

Branko Palčić
ZAGREB, RUXOVICEVA ULICA 13

V nedeljo dne 7. novembra se vrši v gostilni „Veli dom“ (prej Gsellmann) Mlinska cesta

Martinov venček z vinsko trgovijo.

Ples, koncert in razna zabava. Za dobra jedila in pičajo je preskrbljeno. Cenj. občinstvo se vlijudno vabi.
L. in J. Wudler.

V gostilni Puntigam, Mlinska 23

se točijo prvovrstna vina:

Ljutomerčan . . . Din 12 Turkov vrh . . . Din 14
Burgundec . . . 20 Novi sladki Ljutomerčan 11

Vsako soboto in nedeljo domače pečene klobase.

2343 Abonenti se sprejemajo.

Za obilen obisk se priporoča

T. Rišanj.

PRVA KRAJSKA VRVARNA
IVAN N. ADAMIČ

Centrala: LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta št. 31.

Telefon št. 441

Pod učnica: MARIBOR,
Vetrinjska ulica št. 20.

Telefon št. 454

Na debelo! Na debelo!
priporoča

vrvarke iz prave dolge konopljive, kakov: Strange, vrde, vrvice za perilo, vrvic za seno in transmisije, motovoz (špago) vsake debelosti, dreto, gurte, navadne in za transmisije i. t. d. po najnižjih cenah.

2348 Lastni izdelki! Nakup predava! Točna postrežba!

Dražba.

Dne 11. novembra 1926 dopoldne ob 9. uri bo pri okrajnem sodišču v Marenbergu v sobi št. 4 dražba polovice nepremičnin vl. št. 40 in 42 k. o. Pernice

Cenilna vrednost 13.120.37 Din.

Najmanjši ponudek 8.746.93 Din.

Drugače pa se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski navedenega sodišča.

KELC, KROJASKI SALON
MARIBOR, STOLNA ULICA 5

se priporoča za izdelavo oblek za gospode in dame. Vsa v to stroko spadajoča dela se izvršujejo prvočasno, v najkrajšem času in najceneje.

2144

Kako si vzdržava dama

svojo mladostno svežost?

Želja vsake dame je si ohraniti svojo mladostno svežost do starosti. To dosega Američanka in Francozinja s kulturo telesa in s prikladnim oblačenjem, posebno pa z obutvijo.

Ona je spoznala, da je dobro negovana noge temeljni pogoj za dobrobit.

Na ulici - v zimi - usnjati čevlji, doma, v uradu ali pri delu čevlji iz blaga - to je njeni lozinka

Dame, čevlji iz tkanine zrači noge, jo vzdržuje suho in toplo, je gibek in udoben, preprečuje utrujenost, olajšuje delo.

Priporočamo naš model:

4445 iz la žameta

Din 99'-

4345 iz la lastinga

Din 99'-

fotia